

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційне дослідження Шевченко Сніжани Сергіївни

«УСНА АНГЛОМОВНА ПРОПОВІДЬ У СУЧАСНОМУ ХУДОЖНЬОМУ КІНОДИСКУРСІ»

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії

(03 Гуманітарні науки спеціальність 035 Філологія),

Рецензована дисертаційна робота С.С.Шевченко присвячена інструментально-фонетичному дослідженню просодичних особливостей англомовних проповідей що функціонують у зображувальному художньому кінодискурсі.

Вибір теми дослідження вважаємо актуальним, адже сучасний стан комунікативної антропоцентричної лінгвістики характеризується орієнтованістю на вивчення мови та мовлення як інструменту комунікації в різних типах дискурсів.

Метою дослідження авторка убачає виявлення структурних та просодичних особливостей усної англомовної проповіді, що відтворено в персонажному мовленні в зображувальному художньому кінодискурсі. У відповідності до мети дисертанткою сформульовано низку завдань, серед яких на особливу увагу заслуговують наступні: схарактеризувати особливості дискурсу англомовного протестантизму; визначити місце проповіді в жанровому просторі релігійного дискурсу; установити набір інтегральних та диференційних просодичних ознак досліджуваних літургійних і ситуативних проповідей та духовних бесід у зображувальному художньому кінодискурсі; створити узагальнений просодичний портрет проповідника на основі отриманих інструментальним шляхом акустичних характеристик мовлення.

Об'єктом рецензованого дослідження слугувала усна англомовна проповідь, яка реалізується в персонажному мовленні сучасного художнього

кінодискурсу, а його предметом стала просодична організація англомовної проповіді в художньому кінодискурсі.

Вибір в якості матеріалу дослідження усних текстів висловлювань монологічного характеру головних або другорядних персонажів-священнослужителів з англомовних художніх кінофільмів та серіалів убачаємо вдалим та адекватним висунутій меті та завданням, для досягнення яких в роботі застосовано як загальнонаукові, так і спеціальні лінгвістичні методи дослідження. Слід наголосити, що в роботі застосовувався не лише кількісний аналіз для отримання достовірної інформації, але й методи статистичної обробки даних, що посилює достовірність отриманих даних.

Роботу має чітку й логічну структуру: складається з анотацій українською й англійською мовами, списку умовних скорочень, списку опублікованих праць автора, вступу, трьох розділів, висновків і списку використаної наукової (187 позицій) та довідкової (7 позицій) літератури, додатків. Дисертація містить 17 рисунків і 24 таблиці.

У *першому розділі* проаналізовано підходи українських та зарубіжних науковців до дослідження релігійного та проповідницького дискурсів з точки зору притаманних ним особливостей, стратегій та тактик, зосереджено увагу на особливостях полікодового й полімодального феномену кінодискурсу, розглянуто спостереження фонетистів щодо ролі просодії в реалізації усного тексту проповідницького дискурсу, акцентовано увагу на особливостях дискурсу англомовного протестантизму.

У *другому розділі* надано характеристику матеріалу дослідження; описано принципи відбору експериментального матеріалу; конкретизовано методи й етапи аналізу англомовних проповідей та бесід, відтворених у кінодискурсі; деталізовано методіку проведення комплексного інструментально-фонетичного дослідження, що базується на перцептивному (аудитивному й аудиторському) та інструментальному аналізі досліджуваних текстових реалізацій.

У *третьому розділі* наведено та проінтерпретовано результати аудиторського аналізу; здійснено системний опис просодичної організації усних текстів проповідницького дискурсу на основі електроакустичного аналізу; виокремлено характерні закономірності інтонаційної структури досліджуваних мовленнєвих реалізацій; створено узагальнювальні просодичні портрети проповідника в трьох різновидах мовленнєвої діяльності – літургійній проповіді, ситуативній проповіді, духовній бесіді.

Висновки, що наведено до кожного розділу, відтворюють основні результати наукової праці дисертантки на кожному етапі розвідки. Узагальнююча частина дисертації повністю узгоджена з визначеними у вступі метою та завданнями. Вона віддзеркалює теоретичні доробки та найбільш вагомні практичні результати комплексного інструментально-фонетичного дослідження.

Як будь-яке самостійне дослідження, дисертація С.С.Шевченко не позбавлена деяких дискусійних моментів, які потребують уточнення:

1. У теоретичному розділі дисертації багато уваги приділяється розгляду семіотичної неоднорідності кінодискурсу (креолізованості, полімодальності, полікодовості). На жаль, у практичній частині роботи здобувачка зосередилась на вивченні тільки звучної (аудіальної) складової проповідей та бесід, що функціонують у кінодискурсі. Вважаємо, що дослідження паравербаліки (міміки, жестикуляції) персонажів зображуваного кінодискурсу уможливило б отримання ємніших результатів та значно розширило горизонти роботи. Тим більш, що авторка у своїй роботі наголошує на «впливаючій силі аудіовізуальних засобів, використовуваних кінематографом для трансформації віртуальної реальності в об'єктивну» (с. 57).

2. В заключній частині дисертації авторка підсумовує *загальні* результати дослідження. Тому бажано було би приділити

більш уваги узагальненому висвітленню досягнення мети роботи, а не зупинятися на конкретних даних, тим більш що вони були приведені в дуже ґрунтовних та інформативних висновках по кожному з розділів.

Резюмуючи, треба зазначити, що зауваження мають дискусійний характер і не знижують наукову цінність виконаної праці. Дисертація становить серйозну самостійну розвідку, що має теоретичне та практичне значення, свідчить про глибоке проникнення у суть проблеми, яка розглядається, про володіння авторкою сучасними методами аналізу й уміння аргументовано та стисло викладати результати дослідження.

Вважаю, що дисертація „Усна англomовна проповідь у сучасному художньому кінодискурсі ” не містить академічного плагіату (90% оригінальності) , відповідає вимогам, передбаченими пунктами 5-8 Постанови Кабінету Міністрів України „Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження доктора філософії” від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами, внесеними згідно з постановою КМУ № 341 від 21.03.2022), а її авторка, Шевченко Сніжана Сергіївна, заслуговує на присудження їй ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 „Філологія”, галузь знань 03 Гуманітарні науки.

Рецензент

Доктор філологічних наук, професор

В.о.завідувачки кафедри зарубіжної літератури

ОНУ ім.І.І.Мечникова

Войтенко Л.І.

